

Eesti Arst 1922; 4

Urmas Siigur – Eesti Arst

Eesti Arsti aprillinumbris on jätkatud ülevaatega Eesti arstide kongressi esimese konverentsipäeva kolmanda sektiooni „Võitlus suguhaiguste vastu“ ettekannetest.

Dr Bonde Grönroos Soomest andis ülevaate võitlusest suguhaigustega Helsingis. Dr August Spindleri ettekanne käsitles suguhaiguste statistikat Eestis. Arutelul avaldati aga kahtlust, et „praegune suguhaiguste registreerimine õiget statistilist pilti ei anna, sest üks ja seesama haige võib wiie – kümne arsti poolt registreeritud saada“.

Dr Paul Põdderi ettekanne „Prostitutsioon ja tema korraldamine Tartus“ tõi hulgaliselt andmeid prostituutide arvu ja nende demograafiliste näitajate ja ka suguhaiguste levimuse kohta. Et olukord ikka kole oli, näitab tõdemus: „Lõbunaesterahvaid, kes iialgi tripperit, süülist, ehk schankert põdenud ei ole, on kõige vähem 1921. a. olnud 1,37%, kõige rohkem 1919. a. (I pool) 12,8%“. Dr Harry Rütman käsitles prostitutsiooni korraldust Tallinnas, kus oli üsna sarnane olukord. Küll aga tõi ta välja ka üldisemaid moraalityuse probleeme: „Tallinna pidude pääl käijate alaealiste naesterahvaste ülespidamist tähele pannes, peab konstateerima, et meie noorsoo kasvatus eetilise küljest väga puudulik on“. Kokkuvõtte oli aga siiski optimistlikum: „Kui meie avalikku prostitutsiooni Tallinnas lähemalt vaatleme, siis võib ütelda, et ta siin viimastel aastatel vähenemas on“.

Kolm viimast ettekannet käsitlesid suguhaiguste leviku teid ja põhjuseid. Prof Aleksander Paldrock tõdeb oma ettekandes „Kes laotab meil suguhaigusid laiali?“, et meil on „suguhaiguste pealialilootajad eestkätt mitteregistreeritud naesterahvad, kuna avalikud naesterahvad

neist taha jäävad“. Dr Juhan Vilms lahkas oma ettekandes suguhaiguste ühiskondlikke ja majanduslikke põhjuseid: „Majandusliste resp. – sotsiaalsete olude sunnil vallaliste inimeste suur arv on prostitutsiooni [ja seega ka suguhaiguste] üks tähtsamatest põhjustest“. Sessiooni lõpetas prof Aleksander Rammuli ettekanne „Isiklised ja ühiskondlised suguhaiguste laialilagunemise põhjused“. Arutelul käidi välja mõtteid, mis tänapäeval ehk kaunis kummalised näivad, näiteks: „Minu äranägemise järele on õppiva koolinoorsoo juures siifilise ja teiste suguhaiguste küsimus vähema tähtsusega kui võitlus onanismi vastu. Siifilise tagajärjed on pääasjalikult füüsilised, onanismi omad üle selle ka psüühilised“.

Lisaks kongressi ettekannetele jagus aprillinumbrisse ka teadustöid ja kroonikat. Lõpuni jõudis veebruaris alanud prof Karl Schlossmanni artikkel kõhutõvest, dr Heinrich Arronet tegi ülevaate mudaravist.

„Tartu Eesti arstide seltsi teaduslike koosseadete protokollidest (I poolaasta 1921. a.)“ selgub, et akadeemiline seltsielu oli vägagi elav. Nii toimus esimese poolaasta jooksul kokku 6 koosolekut, kus peeti kokku 12 teaduslikku ettekannet, neist paljud koos haige demonstreerimisega.

Rubriigis „Kirjandusest“ tutvustatakse leedukeelse meditsiiniajakirja *Medicina* 1922. aasta esimese numbrisisu. Palju sellest Eesti Arsti lugejale keelbarjääri tõttu kasu võis tõusta, on raske arvata.

Kroonika rubriik annab teada, et Eesti arstide biograafilisele leksikonile on trükkija leitud. Samas on üleskutse „Kõrgesti austatud ametwendadele ja -õdedele“ saata oma elulugusid koguteosele „Die

Ärzte Estlands“. Rubriiki mahub ka uudis, et „Tartu ülikooli lastekliiniku (Veski tän. 6) juures on avatud 3. jaan. s.a. alates Ameerika Punase Risti poolt nõuandekoht emadele“.

Et akadeemiline arstikond mitte vaid vaimu eest ei hoolitsenud, näitab lugu „Arstliste honoraaride küsimus“. „Tartu riigiasutuste esitajate koosolek on otsustanud tõsta arstide honoraarisid: Visiidi eest arsti juures päeval 100 m., öösel 200 m. Arsti visiit haige juures päeval 200 m., öösel 300 m.“ Võrdluseks – 100 marga eest sai toona näiteks 2 kilo peensuskrut või 10 liitrit piima. Tartu haigekassa arstide tasud oli poole madalamad ning see pani autori selgelt nõrdima: „Siin on küll meie mõlematel kohalikkudel arstiseltsidel põhjust ühiselt oma mõjuvat sõna ütelda selle vastu, et meie vana ülikoolilinnas arsti tööd parema juukselõikaja kohaselt tasutakse. Siin ei ole mitte ainult meie arstkonna ainelised huvid kaalu pääl, vaid midagi palju olulisemat – meie seisuse prestiish.“

Et arstitöö tingimused maal ja linnas ka toona erinevad olid, ilmestab järgmine: „Tartu maakonnavalitsus sai hiljuti ühelt lõunapoolselt jaoskonnaarstilt kirja, kus tähelpanu juhitakse maade äravõtmise pääle maakonna arstidelt. Nimelt olevat maa neile arstidele iseäranis tähtis, kes kaugel alevitest ja vaksalitest elavad, kus turgu peetakse ja kust toiduaineid võimalik osta. Ka peab iga jaoskonna-arst omale hobust pidama, et kiirelt oma ametikohuseid täita. Ka peab iga arst vähemalt ühe lehma enesele pidama ja kõigeeks selleks läheb maad tarvis“.

Eesti Arsti 1922. aasta aprilli number on leitav Eesti Arsti kodulehelt <https://eestiartst.ee>.